

บทที่ ๑

วันที่ ๑ สิงหาคม ค.ศ. ๑๙๗๑ :

ฐานบิน แอลซี อิงลิช (LZ English)

รถจี๊ปกำลังเคลื่อนออกไปอย่างช้าๆ ในขณะที่ผมกำลังมองดูฟิล เนล ซึ่งพยายามควบคุมรถอยู่ เขาเพิ่งรับหน้าที่เป็นพลขับได้ไม่นาน ท่าทางยังเก้ ๆ กัง ๆ ขาดความมั่นใจในหน้าที่ใหม่นี้ ผมตัดสินใจย้ายเขาจากตำแหน่งพลปืนเล็กภายใต้การบังคับบัญชาของผมมาเป็นพลขับในพื้นที่ส่วนหลังและเป็นการตัดสินใจที่ผมเห็นว่าถูกต้อง ถึงตัวเขาจะยังไม่ชอบหน้าที่ใหม่นี้ก็ตาม ตอนที่เขาเป็นพลปืนเล็กในหมวดของผม เขาได้รับบาดเจ็บถึง ๓ ครั้ง และโชคดีมากที่รอดชีวิตมาได้ แต่โอกาสที่จะรอดชีวิตในครั้งต่อไปก็ไม่แน่นอน การให้ฟิล เนล มาปฏิบัติหน้าที่ในพื้นที่ฐานบินแอลซี อิงลิช ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของฐานปฏิบัติการหลักของกองพลน้อยส่งทางอากาศที่ ๑๗๓ ทำให้เขามีโอกาสที่จะรอดชีวิตออกจากเวียดนามมากขึ้น การตัดสินใจย้ายฟิล เนล มาอยู่ส่วนหลังเป็นสิ่งดี ๆ ที่ผมควรทำให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาก่อนที่จะหมดหน้าที่ในเวียดนามและกลับบ้านอย่างปลอดภัย ลึก ๆ ในใจก็อดคิดไม่ได้ว่ายังมีคนอย่างฟิล เนล อีกกี่คนที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในส่วนหน้าแต่ก็เป็นสิ่งที่ผมช่วยอะไรพวกเขาไม่ได้เลย

ท่ามกลางอากาศที่ร้อนอบอ้าว ผมยืนอยู่ข้างทางวิ่งในฐานบินแอลซี อิงลิช เพื่อคอยเฮลิคอปเตอร์มารับไปที่อ่าวแคมรานที่ซึ่งเครื่องบิน

รุ่นดีซี-๑๐ จะพาผมกลับบ้าน ในเช้าที่เจียบสงบจากจุดที่ผมยืนอยู่ซึ่งเป็นเนินเล็กๆ ผมมองเห็นทุ่งนาและหมู่บ้านบองซอนหลังรั้วลวดหนามออกไปได้ชัดเจน ในทุ่งนาที่เขียวขจี ชาวนาและควายต่างก็ทำหน้าที่ของตนอย่างขะมักเขม้นซึ่งเป็นวิธีการทำนาของคนในภูมิภาคนี้ ท้องฟ้า แสงแดดและกลิ่นไอของวิถีชีวิตชาวบ้านช่างทำให้เช้านี้เจียบสงบเหลือเกิน เว้นเสียแต่ป้อมทหารเล็ก ๆ ที่มีกระสอบทรายล้อมรอบตรงท้ายรันเวย์กับทหารคนหนึ่งพร้อมด้วยวิทยุและอาวุธประจำกายที่เตือนผมว่าสงครามยังไม่จบ

ด้านขวาของผมมีนายทหารยศพันตรีนายหนึ่งยืนอยู่ในชุดเครื่องแบบสนามที่ดูไม่เรียบร้อยเอาเสียเลย ด้วยลักษณะการแต่งตัวและใบหน้าที่ยังดูเด็ก ผมประเมินได้เลยว่าเขาไม่เคยประจำการอยู่แนวหน้าของสนามรบเลย ตอนนั้นผมต้องการทำจิตใจให้สงบเพื่อจะได้เก็บภาพหมู่บ้านบองซอนในจังหวัดบินดินและทัศนียภาพอันสวยงามไว้ในความทรงจำก่อนที่ผมจะจากที่นี่ไป เพราะตอนปฏิบัติหน้าที่อยู่ในแนวหน้าผมหมกมุ่นอยู่กับงานจนไม่มีเวลาชื่นชมธรรมชาติที่สวยงามเหล่านี้เลย และวันนี้เป็นวันสุดท้ายในการทำงานในฐานะที่เป็นส่วนหนึ่งของกองพลน้อยส่งทางอากาศที่ ๑๗๓ และเป็นการทำงานในสมรภูมिरบที่ถือว่าโชคดีมากคือได้กลับออกมาด้วยร่างกายที่สมบูรณ์ ไม่มีส่วนไหนพิการ ซึ่งเป็นไปได้้น้อยมาก มันเป็นประสบการณ์ที่เกิดขึ้นเมื่อ ๑ ปีที่แล้ว แต่ใบหน้าผมดูกร้านขึ้นมาก ผมสูญเสียลูกน้องในหมวดไปมากทั้งจากการบาดเจ็บและเสียชีวิต ส่วนพวกที่รอดชีวิตถือว่าโชคดีมาก รวมถึงพลทหารฟิล เนลด้วย และเพราะเหตุใดผมจึงรอดชีวิตมาได้จากสมรภูมिरบ เป็นเพราะผมได้ผลึกภาระที่ไม่สมควรไปให้ลูกน้องรับแทนใช้หรือไม่ หรือว่าเป็นเพราะผมทำหน้าที่ตามที่ควรจะเป็น และการรอดชีวิตกลับมาเป็นผลของการทำหน้าที่นี้ ความคิดต่าง ๆ ที่แล่นอยู่ในหัวผมต้องหยุดลงกะทันหันเมื่อนายทหาร

ยศพันตรีคนนั้นเดินมาทักและถามผมว่าจะไปไหน ผมมองดูเขาด้วยสายตาที่เหยียดหยันเพราะผมและเขาในสายตาคนภายนอกถือว่าผ่านสงครามเวียดนามเหมือนกันแต่ผ่านมาด้วยประสบการณ์ที่แตกต่างกัน ผมเสี่ยงตายอยู่ในแนวหน้าของสนามรบตลอดระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่ ส่วนเขาอยู่แนวหลังมีความเสี่ยงต่อชีวิตน้อยมาก ผมตอบเขาไปว่า “กำลังจะกลับบ้าน” เขายิ้มและพยายามมีส่วนร่วมในสิ่งที่เขาคิดว่ามั่นคงคือ “ความรู้สึกดีใจที่จะได้กลับบ้าน” แต่ผมไม่ได้รู้สึกอย่างนั้น ผมยังมองเขาด้วยอาการดูถูก และสำหรับผม เวียดนามคือสมรภูมิแห่งความสูญเสีย

“ผมเป็นหมอ” เขาบอกผม “จริง ๆ แล้วเป็นจิตแพทย์” ผมก็ไม่ทราบว่าเขาบอกผมทำไม ผมเริ่มระแวง และเขาถามผมว่าผมทำงานอยู่ส่วนไหน ผมบอกผมเป็นทหารราบและชี้ไปทางทิศเหนือที่เทือกเขาไทเกอร์ ผมบอกว่า “แถวนั้นแหละใกล้หมู่บ้านทรงแลม ไม่ไกลจากหมู่บ้านแถมหวาน” ผมระงับความโกรธในการสนทนา เพราะดูเหมือนเขาไม่รู้เรื่องอะไรเกี่ยวกับสถานที่ที่ผมกล่าวถึงซึ่งมีคนเสียชีวิตจำนวนมาก

“แล้วคุณทำอะไรที่นั่น” เขาถามต่อ เขาอยากรู้ แต่ผมก็ยังดูท่าทีเขาด้วยความระมัดระวัง ไม่รู้ว่าเขาอยากจะทำอะไร ผมบอกเขาไปว่าผมเคยเป็นผู้บังคับหมวดปืนเล็กที่นั่นก่อนที่จะมาทำงานด้านเอกสาร ลูกน้องผมที่ผมเคยบังคับบัญชาในการรบเสียชีวิตเกือบหมด ผมไม่ชอบตอบคำถามหรือสนทนาเรื่องนี้ ด้วยความที่เขาเป็นจิตแพทย์เขาคงดูออกว่าผมไม่ชอบ แต่ก็ถามต่อว่า “คุณเคยเก็บไปฝังถึงเรื่องราวที่เคยไปรบมาบ้างมั๊ย”

ผมอิงไปกับคำถาม ไม่รู้ว่าเขาต้องการสื่อหรือทดสอบทฤษฎีอะไร ผมตอบเขาไปว่า “ไม่เคยเก็บมาฝังและก็ไม่อยากด้วย” ผมตอบด้วยท่าทีที่โกรธ เขาคงรู้สึกได้และถอยห่างออกไป ผมยืนคอยเฮลิคอปเตอร์มารับ

อย่างเงียบ ๆ เมื่อนึกถึงนายทหารยศพันตรีคนนั้นผมเลยอดสงสัยไม่ได้ว่า
โลกข้างเล่นตลกอะไรเช่นนี้

ผมยังอึ้งกับความช่างกล้าغامของเขา สำหรับผม หมวดป็นเล็ก
ที่ผมทำงานด้วยในเวียดนามเป็นส่วนหนึ่งของชีวิตผม และผมก็จะเก็บ
มันไว้ในความทรงจำตลอดไป แต่คงไม่เก็บมาคิดหรือฝันถึงในการใช้ชีวิต
ประจำวัน

เดือนมกราคม ปี ค.ศ. ๑๙๗๔ เมืองเมดฟอร์ด รัฐแมสซาชูเซตส์

เช้าวันหนึ่งผมสะดุ้งตื่นขึ้นมาด้วยเหงื่อที่เย็นเยือกเต็มหน้าอก
พร้อมกับผ้าปูเตียงที่ยับยู่ยี่ ทำให้ภรรยาผมตื่นตามไปด้วย บรรยากาศ
นอกห้องนอนในตอนเช้ายังดูมืด ๆ แต่มีต้นไม้ผลัดใบช่วยสร้างบรรยากาศ
ให้ผ่อนคลาย หัวใจผมเต้นแรงขึ้น ประสาทเริ่มสับสน แต่สิ่งที่ฝันมัน
เหมือนจริงมาก แม้กระทั่งหลังตื่น ผมเริ่มตั้งคำถาม ทั้งหมดก็คน สีหรือ
ห้าคนไม่มากกว่านั้น และผมก็รู้จักทุกคน รู้จักทั้งชื่อและนามสกุล ทุกคน
เป็นเพื่อนร่วมรุ่นที่โรงเรียนนายร้อยเวสต์ปอยต์ รุ่นที่ ๖๙ สักพักชื่อ
พวกเขา ก็เลื่อนหายไป

ในความฝัน พวกเขาเคลื่อนไหวที่ช้าและพูดจาซิงซังมาก ดวงตา
เบิกกว้างแต่ว่างเปล่า มองมาที่ผมแต่ไม่ได้สื่ออะไร พวกเขาแต่งเครื่องแบบ
สนามพร้อมปืน ลูกกระสุน และการพรางตัว ทุกอย่างอยู่ในสภาพพร้อมรบ
เคลื่อนไหวที่ด้วยแถวตอนเรียงหนึ่งหรือที่เรียกว่าแถวเรนเจอร์ มาหาผม
พวกเรานั่งคุกเข่าลงในหลุมซุดหรือหลุมระเบิด ผมไม่แน่ใจ แต่เต็มไปด้วย
โคลน แล้วเราก็ถกกันถึงภารกิจที่ต้องทำ แผนที่ถูกกางลงบนพื้นดิน
แต่มันเต็มไปด้วยน้ำและโคลนจนแทบจะอ่านไม่ออกในความมืด เมื่อ

การสนทนาจบลง พวกเขาขึ้นขึ้นแล้วก็จากไปด้วยสายตาที่แข็งทื่อและว่างเปล่า

แล้วผมก็จำบทสนทนาได้บางส่วน “สบายดีกันไหม” ผมถามออกไป ผมอยากรู้จริง ๆ มีความรู้สึกที่ต้องรู้คำตอบให้ได้ แต่ไม่มีเสียงตอบกลับ แล้วพวกเขาก็เดินจากไปในรูปแถวเรนเจอร์ไปในป่า ค่อย ๆ จางหายไปจากสายตาและความฝันของผม ตอนนี้ผมรู้จักชื่อเต็มของทุกคน แต่ละครคนร่วมรบกับผมที่เวียดนามและเสียชีวิตที่นั่น

ผมยังจำจิตแพทย์คนนั้นได้และนี่ก็อยากจะทำเขาในตอนเช้าของฤดูหนาวที่นิวอิงแลนด์แห่งนี้เหลือเกิน